

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Johtajuus pienten lasten suurten oivallusten mahdollistajana

Lea Myllyniemi, KM, Päiväkodinjohtaja, Järvenpään kaupunki

Pienten lasten suuret oivallukset työn tavoitteena

Varhaiskasvatus on lapsuuden mikrosysteemi, jossa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön pedagoginen toiminta, arvot, asenteet, toimintakulttuuri, resurssit ja reunaehdot tukevat oppimista, kasvua ja kehitystä. Onnistuminen edellyttää laadukasta pedagogista toimintaa.

Varhaiskasvatustyön tavoitteita:

- **aktiivisen toimijuuden** mahdollistaminen, **kasvun, kehityksen ja oppimisen** tukeminen, **lapsuuden itseisarvon** todentuminen yhteiskunnassa, syrjäytymisen ehkäiseminen, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, huoltajien tukeminen kasvatustyössä

Meidän tulisi johtaa pedagogista toimintaa, jotta voimme varmistaa näiden tavoitteiden toteutumisen, sensitiivisyyden, uteliaisuuden ja lapsen kiinnostuksen kohteiden huomioimisen?

Laadukas pedagogiikka mahdollistaa oivallusten maailmaa

Laadun johtamisen rakenteet ja prosessit

Ammatillisen uteliaisuuden ja kehittymisen kulttuurin johtaminen

Lasten mielenkiinnon kohteet ja sensitiivinen vuorovaikutus –
Pedagoginen dialogi

Lapsen tarpeet, mielenkiinnonkohteet ja varhaiskasvatussuunnitelman
perusteiden tavoitteet - pedagoginen tasapaino

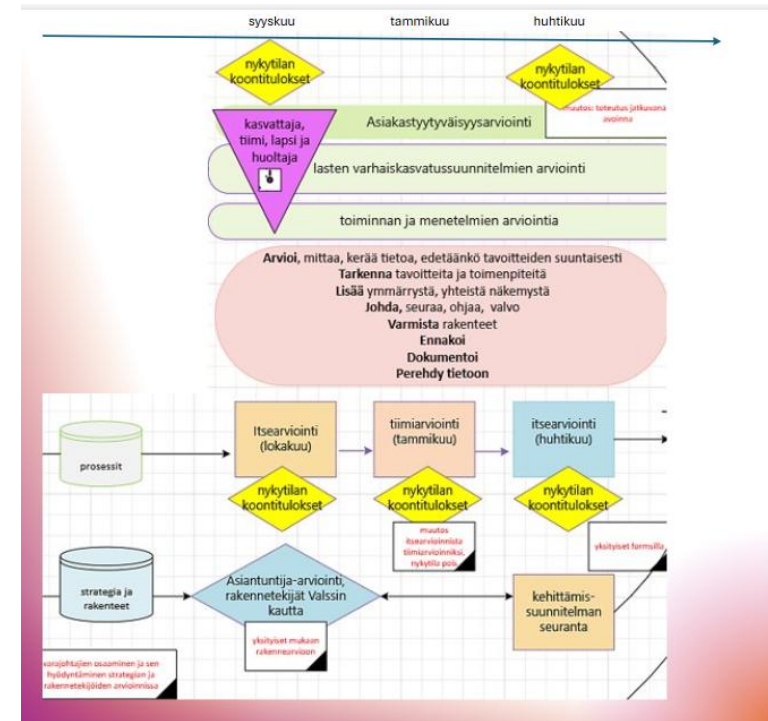
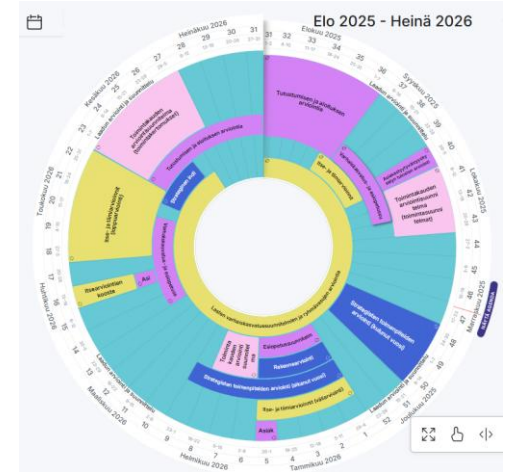
Pedagogi – pedagogiikka – pedagoginen johtajuus

- Pedagogiikka pyrkii ymmärtämään, miten ihmiset oppivat parhaiten, ja kehittämään strategioita opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen
 - Kuinka itse johdan itseäni? Johtajuus lähtee aina itsensä johtamisesta
 - Toiminko niiden arvojen ja periaatteiden mukaisesti, joita kerron pitäväni tärkeänä?
 - Mikä tavoite on omassa työssäni keskeinen? Mitkä intressit ohjaavat työtäni?
 - Oman toiminnan kriittinen reflektointi on ammatillisen varhaiskasvatuksen ydin ja johtajuutta, joka varmistaa laadukkaan varhaiskasvatuksen.
-
- (Fonsén, E. (2020, 6.3.2020). Jaettu pedagoginen johtajuus varhaiskasvatuksessa : yhteinen vastuu pedagogiikan laadusta. Tutkittua varhaiskasvatuksesta. <https://tutkittuavarhaiskasvatuksesta.com/2020/03/06/jaettu-pedagoginen-johtajuus>)

Laadun johtamisen malli Järvenpäässä

Järvenpään varhaiskasvatuksen systemaattinen laadunhallinta

- Varhaiskasvatusyksikön ARSU päiväkodinjohtajan laadun johtamisen tiekarttana
- Arviointi- ja toimintasuunnitelma, joka sisältää toimenpideohjelman, laatimiseen osallistuu koko työyhteisö
- Kulkee rakenteissa koko toimintavuoden: henkilöstöpalaverit, tiimitason palaverit, SAK-aika

Varhaiskasvatuksen laadun johtaminen - Kyse tiedolla johtamisesta - dataa kerätään:

Laadun prosessitekijät henkilöstön itse-/ tiimiarviointi

lapsen emotionaalinen hyvinvointi

arviointi kolme kertaa
vuodessa
syyskuussa, tammikuussa ja
huhtikuussa

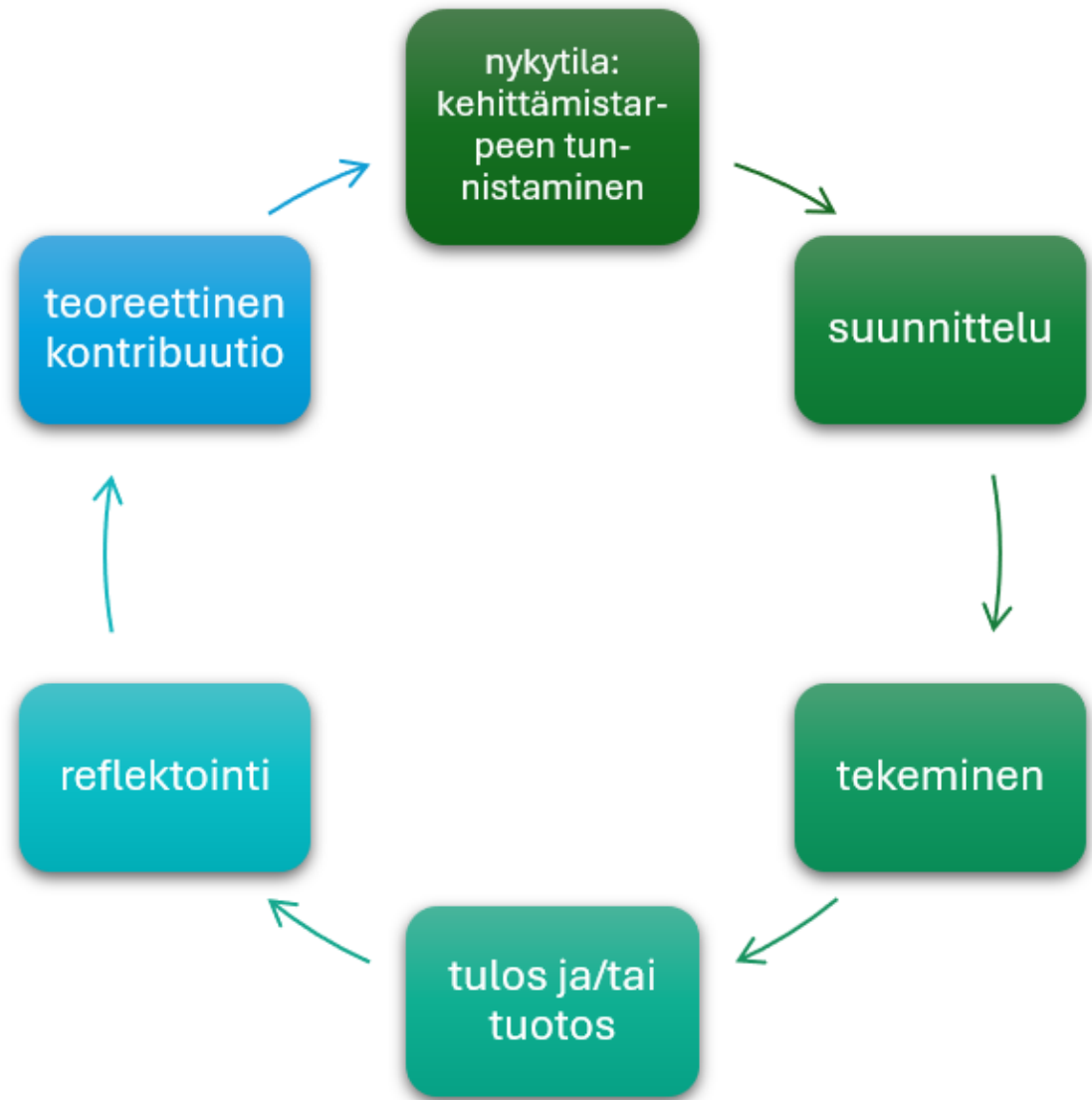
Laadun rakennetekijät asiantuntijoiden itsearviointi

kerran vuodessa
(päiväkodin johtajat,
erityisopettajat, hallinto)
tammikuussa

Jatkuva asiakastyytyväisyyskysely

koko toimintakauden ajan

tulosten tarkasteluajankohdat
lokakuussa, tammikuussa ja
huhtikuussa

Onnistunut kehittämistoiminta, jatkuvan kehittämisen malli

*(Heikkinen & Sivonen 2023; Salonen ym. 2017;
Juuti 2016; Lukka 2001; Lindberg & Wahlsten 2025)*

Ammatillinen uteliaisuus pedagogiikan perustana

- Luovuus ja uteliaisuus tulevaisuuden työelämätaitoina
- Miten uteliaisuus määritellään?
 - Mielenkiinnon tunne tai kokemus
 - Jonkin puuttumisen tunne
- Uteliaisuus on altis ympäristön vaikutteille
- Uteliaisuus saa ihmisen toimimaan tietoa etsivällä tavalla
- Tutkimuksissa löytyi vain vähän konkreettisia keinoja lisätä luovuutta ja uteliaisuutta

- Scott-Barrett, J. Johnston, S-K., Denton-Calabrese, T., McGrane, J.A. & Hopfenbeck, T. N. 2023. Nurturing curiosity and creativity in primary school classrooms Teaching and Teacher Education 135 (2023) 104356

Uteliaisuuden ja luovuuden johtaminen – Oinaskadun "filosofia"

Uteliaisuus on
tapa suhtautua
todellisuuteen

Psykologinen
turvallisuus

Makeat mokat

Pelipaitakokemus

Kokeilukulttuuri =
pienten ihmisten
oivallusten
mahdollistamista.

Uteliaisuuden ja luovuuden johtaminen – Oinaskadun ”filosofia”

- Valinnan mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja, erilaisia luovuuden polkuja, uteliaisuus tapana suhtautua maailmaan
- Tietämättömyyden tilan sietäminen ja itsesäätely
- Autonomia ja itseilmaisu
- Johtaja fasilitaattorina, valmentava johtajuus
- Päätöksentekoa harjoitellaan, makeat mokat, kokeilukulttuuri, psykologinen turvallisuus
- Laadukas palaute, vertaisarviointi ja itsearviointi
- Pelipaitakokemus, osallisuus ja yhteenkuuluvuus
- Scott-Barrett, J. Johnston, S-K., Denton-Calabrese, T., MCGrane, J.A. & Hopfenbeck, T. N. 2023. Nurturing curiosity and creativity in primary school classrooms Teaching and Teacher Education 135 (2023) 104356

Luovuus, uteliaisuus ja leikillisuus

“Mikään ei estä luovuutta yhtä tehokkaasti kuin pelko virheen tekemisestä.”

– John Cleese

Luovuus ei ole lahjakkuutta, vaan toimintatapa, joka edellyttää *leikinomaista tilaa*, jossa ei ole arvostelua ja jossa kokeilua rohkaistaan. Cleese korostaa, että pelko olla väärässä tuhoaa luovuuden, ja paras tapa voittaa tämä pelko on ymmärtää, ettei mikään ole luomisprosessin aikana lähtökohtaisesti “väärin”

Ihmiset, jotka säilyttävät lapsen uteliaisuuden ja halun oppia läpi elämänsä, ovat niitä, jotka vievät kehitystä eteenpäin ja ratkovat ihmiskunnan monimutkaisia ongelmia. Ne ihmiset, jotka kasvavat johonkin kuplaan ja yrittävät kaikin voimin estää uusien ajatusten tarttumista kuplan sisällä, eivät ratkaise ongelmia, vaan pikemminkin pahentavat niitä. – Jarmo Matilainen (Finnet)

Pedagoginen johtajuus on dialogin mahdollistamista

Pedagogiikan johtaminen on laadun johtamista

Pedagoginen johtaminen edistää suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti henkilöstön oppimista ja jatkuvaa pedagogiikan kehittämistä varhaiskasvatuslain ja vasun suunnassa

Pedagogiikan johtaja on tukija, suunnan näyttäjä, valmentaja ja arvioija

Viime kädessä hyvä pedagoginen laatu näkyy kasvattajan ja lapsen kohtaamisessa ja vuorovaikutuksessa – sensitiivisyys!

Talon palaverirakenteessa keskustellaan pedagogiikasta

Kasvattaja vie keskustelun tiimiin

Yksittäinen kasvattaja toteuttaa pedagogiikkaa pienryhmässään

Vasutavoitteista pienen lapsen oivalluksiin

- Havainnointi ja dokumentointi: dataa dokumentoinnilla, informaatiota kokoamalla, ymmärrystä dialogilla. Havainnot suunnittelun lähtökohtana –SAK asiantuntijatyönä
- VASU:n tavoitteet eivät ole irrallisia – ne voidaan toteuttaa lasten kiinnostusten kautta.
 - “Miten tämä (lapsen) kiinnostus tukee vasun/toiminnan/oppimisen tavoitteita?”
- Joustava suunnittelu: Suunnan muuttaminen tai suunnitelmasta poikkeaminen on mahdollisuus, ei epäonnistuminen
- Pedagogisen kirjaamisen taito: Järvenpäässä esiopetuksen opettajille järjestettiin työpaja

Pedagoginen kirjaaminen

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, esiopetussuunnitelmat
- Ryhmävasu
- Menetelmiä tuen toteuttamiseen
- Lukuvuosisuunnitelma
- Arviointi- ja toimintasuunnitelma
- Osallisuuspakki
- Palaverimuistiot

Näkökulmanottokyky osana pedagogista asiantuntijuutta

Miten mahdollistamme pienten ihmisten suuret oivallukset?

- Vahvaan tutkimustietoon nojaava systemaattisesti etenevä, tavoitteellinen, suunniteltu, dokumentoitu ja arvioinnin kohteena oleva toiminta mahdollistaa oivaltavan oppimisen
- Avoimet kysymykset ja ihmettelevä kasvattaja ohjaa ajattelun ja oivallusten äärelle
- Kasvattajien pedagogisen osaamisen kehittymiseen panostetaan
- Lasten kysymyksille ja kokeiluille tehdään tilaa
- Oppimisympäristössä on lupa kokeilla, tutkia, leikkiä ja luoda
- Leikki kaiken toiminnan ytimenä
- Yhteisöohjautuva tapa organisoida työn ympärille

